

Moniammatillisten
käytäntöjen
tutkiminen ja
hyvien
käytäntöjen
juurtuminen

Sosiaalialan amk-verkoston
T&K&I päivät
11-12.11.2010

Ilse Julkunen
Åsa Rosengren

Mathilda Wrede-institutet
Mångprofessionella praxisarenan
Helsingin yliopisto
Ammattikorkeakoulu Arcada

Esityksen sisältö

- Mathilda Wrede institutet och mångprofessionella lokala praxisarenor – uppgifter, innehåll och visionen
- Moniammatillisten käytäntöjen tutkiminen ja hyvien käytäntöjen juurtuminen – miten sitouttaa, mitä se edellyttää?

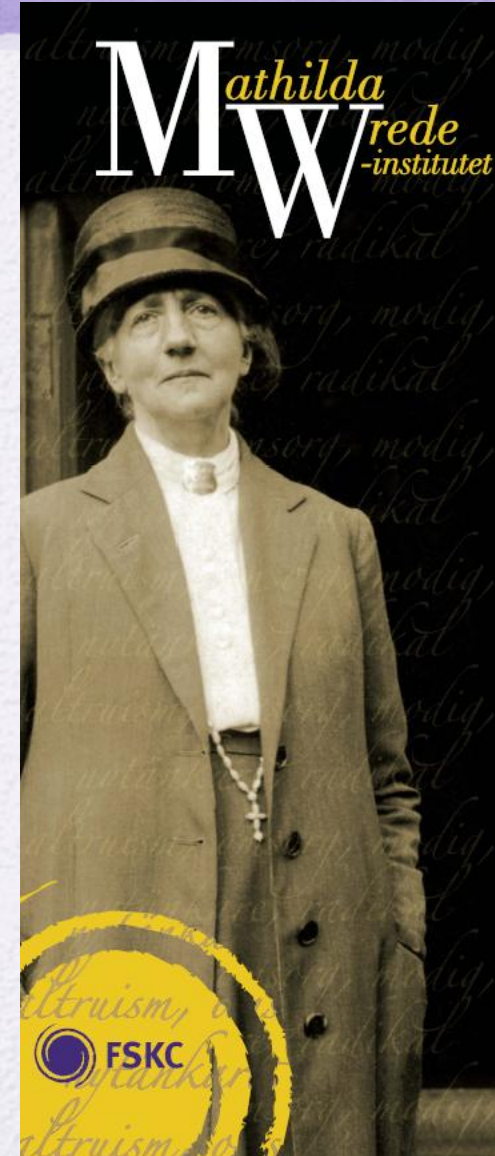
Mathilda Wrede-institutet

Ett undervisnings- och utvecklingsinstitut inom det sociala området för möten mellan undervisning, forskning och praktik.

Beläget i Helsingfors men betjänar i mån av möjlighet hela Svensk-Finland.

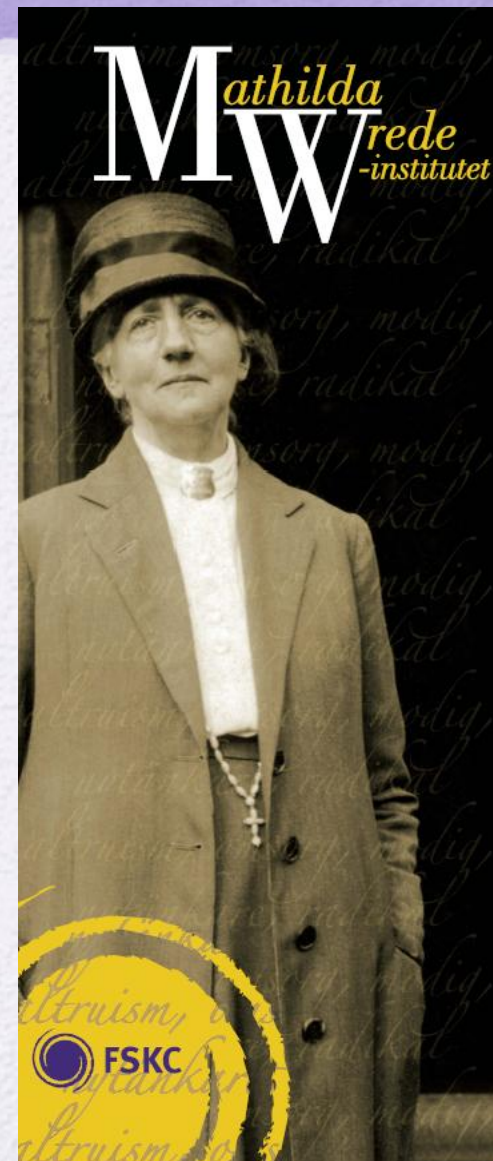
Idén är att integrera praktisk och teoretisk kunskap för att skapa nya genomtänkta redskap för arbetet som beaktar sammanhanget och de lokala behoven.

Medverkande: Borgå stad, Esbo stad, Helsingfors stad, Kyrksläotts kommun, Raseborgs stad, Stiftelsen Arcada (Arcada), Helsingfors universitet (HU), Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU (SSKH) samt Aktiebolaget Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC).

Mathilda Wrede-institutets uppgifter

- att erbjuda möjligheter för studerande, praktiker, servicebrukare, forskare och lärare inom välfärdsområdet att mötas i dialog och på så sätt stödja kunskapsutveckling.
- att utveckla och pröva nya arbetsmetoder och utvärdera dem
- att erbjuda en stödjande arbetsmiljö för institutets forskar- och utvecklingssocialarbetare samt övriga projektanställda.
- att i samarbete med kommunerna Borgå, Esbo, Kyrkslätt, Helsingfors och Raseborg upprätthålla praxisarenor i nämnda kommuner. Kommunerna har möjlighet att i samverkan med institutet utveckla arbetsmetoder och forskande och lärande arbetsformer.

Vem finns på Praxisarenan?

Praktiklärarna
Praktikerna

Brukarna,
brukarorganisationer

Praktikprofessor

Ansvarslektorn
Överlärare

Praxisarenan

Mathilda Wrede-institutet

Borgå, Esbo,
Helsingfors,
Kyrkslätt,
Raseborg

HU, SSHK, Arcada

HU

HU, SSHK, Arcada

Praktik, forskning och studier möts

Värdegrund:
delaktighet

Vad ger Praxisarenan?

Ökat
välmående

Brukaren
får bättre
service

Personal
kan lättare
rekryteras

Personalens
kompetens kan
lättare säkras

Resultat

Människan
för
individen

Delad kunskap
för
gemenskapen

Forskning &
utveckling
för
organisationen

Praxisarenan

Mathilda Wrede-institutet

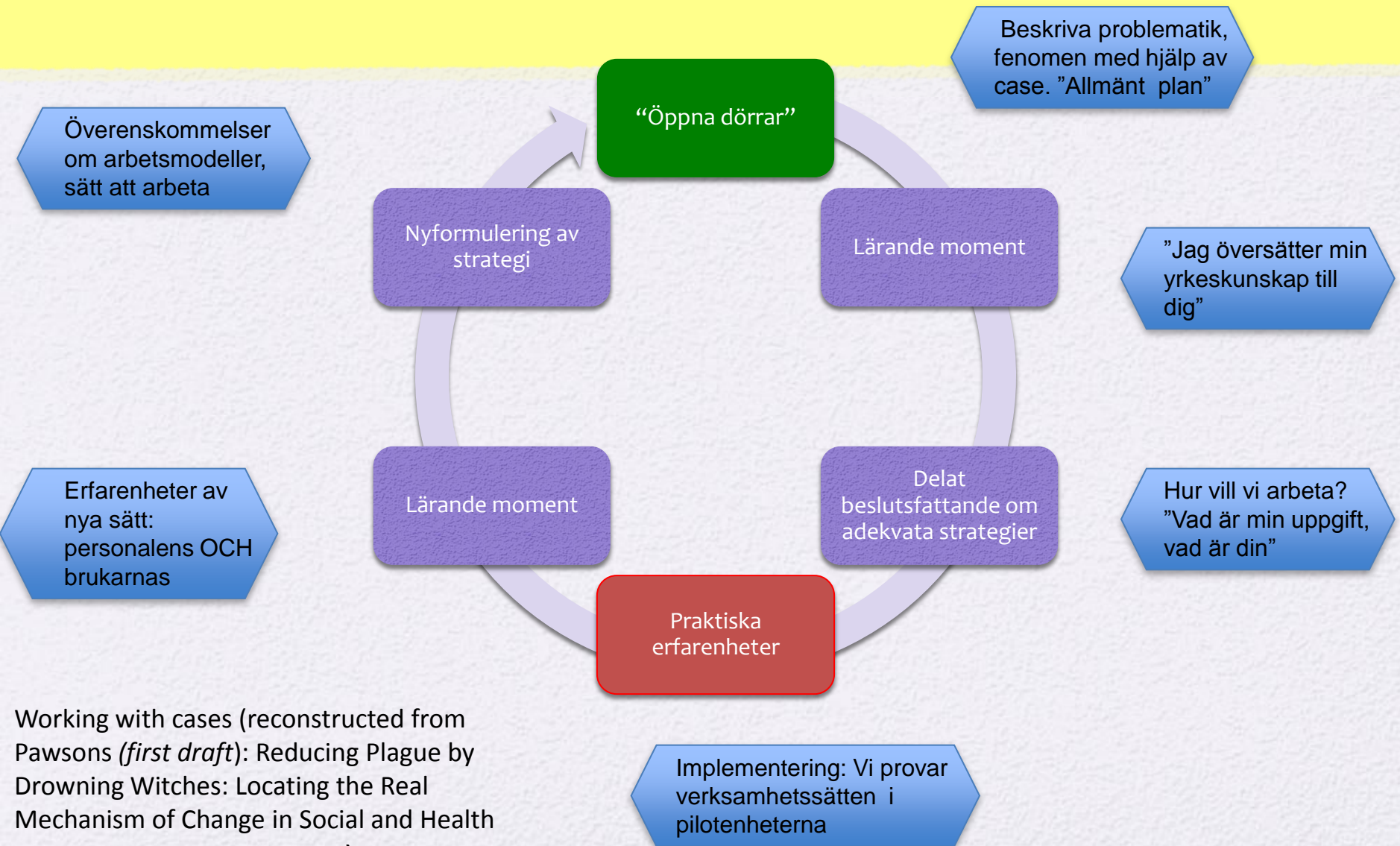
- Praktik
- Klientmöten
- Systematisk, praktisk undervisning
- Erfarenheter
- Kompetens i mångprofessionellt klientarbete
- Kompetens i forsknings- och utvecklingsarbete inom branschen

- Seminarier
- Case studier
- Arbetsprocesser
- God praktik
- Erfarenhetsutbyte

Mångprofessionallitet

- Praktikforskningsrapporter, examensarbeten, avhandlingar
- Kompetensutveckling
- Kunskapsutveckling
- Innovationer
- Handlingskunskap
- Praktiklärare

Från praktik till ny praktik

Working with cases (reconstructed from Pawsons (*first draft*): Reducing Plague by Drowning Witches: Locating the Real Mechanism of Change in Social and Health Interventions, Harry Lunabba)

Det är frågan om förankring

Frågor till kommunen :

- I vilken miljö genomförs eller byggs praxisarenan upp?
- Vilka resurser finns till förfogande på arenan?
- Är arenan mångprofessionell, vilka professioner ingår i så fall?
- Jobbar man i par?
- Jobbar man mångprofessionellt över sektorsgränser?
- Vilka förväntningar har arbetsplatsen gentemot studerande, vilken typ av praktik: arbetsmetoder, praktikforskning eller något annat?
- Vilka förväntningar finns gentemot universitet/högskola?
- Vilka förväntningar finns gentemot den ansvariga lektorn?
- Vad kan arbetsplatsen förbinda sig till?
- Vilka är utvecklings- och forskningsbehoven?

Kunnat haluavat erityisesti kehittää seuraavia alueita:

- Espoo, Helsinki, Raasepori, Kirkkonummi: lastensuojelu
- Espoo: perhetyöntekijöiden vetämä ryhmätoiminta
- Kirkkonummi: nuoret vailla työtä tai opiskelupaikkaa
- Raasepori: tulevaisuusdialogit-työmetodi, joka kohdentuu riskiryhmässä oleviin nuoriin
- Porvoo: sosiaalipäivystys, yhteistyö muiden Itä-Uusmaalaisten sosiaalipäivystystä käyttävien kuntien kanssa

Praksisareenan visiot

- Kunnissa luodaan uudet sosiaalialan oppimisympäristöt, joissa integroituvat käytännön toiminta, opetus ja tutkimus
- Uusia moniammatillisen yhteistyön malleja
- Luoda sosiaalialan käytäntöopetuksen yhteistyömalli

- oppimisympäristöissä kehitetään uusia toimintamuotoja, työmetodeja, työmalleja ja innovaatioita vastaamaan kuntien erityisiin kehittämistarpeisiin
- uusia pedagogisia malleja, jotka tukevat oppimista aidoissa työympäristöissä
- uusia malleja opiskelijoiden ohjaukseen ja lopputöihin yhdessä kuntien sosiaalityön ja sosiaalialan työn ammattilaisten kanssa
- Uusi työharjoittelumalli sosionomi (amk) - opiskelijoille ja sosiaalityön opiskelijoille

- Integroida sosiaalipalveluiden käyttäjiä opetukseen ja tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- kehittämistoimintaa tukevia työmuotoja tutkimukselle ja opetukselle, kuten teknologian hyödyntäminen käytännön työssä (verkko-opetus, ohjaus ja konsultaatiot)
- käytäntötutkimusraportteja, lopputöitä ja pro gradu töitä, jotka edistävät kuntien kehittämistoimintaa

Moniammatillisten toimintatapojen juurtuminen

- Moniammatillisten ja verkostomaisten menetelmien hyötyjä, vaikutuksia ja vaikuttavuutta on tutkittu. Tutkimuksen osoittamasta hyvistä kokemuksista ja vaikuttavuudesta huolimatta näiden menetelmien käyttöönotto ja erityisesti niiden juurtuminen osaksi palvelu- ja ohjausjärjestelmiä on ollut hidasta.
- Suurimmat ongelmat liittyvät eri alojen ammattilaisten ja viranomaisten toimintaan ja yhteistoimintaan.

THL ja tutkimuksen kolme osaa ja kolme erilaista innovaatiota

- Dialogisten käytäntöjen juurtuminen lastensuojelussa (yhteiskehittely)
- Läheisneuvonpidon juurruttaminen pääkaupunkiseudulla (malli tuotu ulkomailta)
- Lastensuojelulain edellyttämien moniammatillisten asiantuntijaryhmien ja yhteistyörakenteiden toiminnan käynnistyminen ja juurtuminen (laki)

Dialoginen verkostotyö

- Dialogisessa verkostotyössä auttamisen kohteena on perheen muuttamisen sijaan auttamisjärjestelmän ja asiakkaan verkoston välinen suhde.
- Työntekijöiden ja asiakkaan verkostojen dialogisissa kohtaamisissa on tärkeää, että niissä kuullaan useaa näkökulmaa samaan aikaan ja että asiakkaaseen liittyvät asiat käsitellään, kun hän on itse paikalla. Näin asiakas tulee aktiiviseksi vaikuttajaksi omassa asiassaan.
- Verkosto- ja yksilötyötä, josta puuttuu dialogisuus, ohjaa yhden varman totuuden etsintä sekä vahva interventioon ja asiakkaan muuttamiseen pyrkivä työote, jossa asiakas nähdään työn kohteena, ei aktiivisena osallistujana ja oman elämänsä suunnittelijana.

Mimosa Koskimies (2008 Luottamuksen rakentuminen dialogisessa verkostopalaverissa)

Onnistunut kohtaaminen

- Onnistunut verkostollinen kohtaaminen on verrattavissa sosiaalisen innovaation syntymiseen. Sosiaalinen innovaatio voi kehkeytyä verkostojen kohtaamisessa ihmisten vuorovaikutuksessa, kun heidän toisistaan poikkeavat ajatuksensa kohtaavat yhteisessä tilassa ja yhteinen prosessi synnyttää uudenlaisia ideoita.
- Verkstopalaveri on toimiva, jos siinä syntyy avointa keskustelua arjen toiminnasta ja siihen liittyvistä huolista sekä saadaan aikaan toimintasuunnitelma, jossa kaikilla osapuolilla on oma osuutensa. Verkstopalaverin minimitavoitteena voidaan pitää, että ihmiset lähtevät palaverista hiukan toiveikkaampina, luottavaisempina ja selkiintyneimpinä suhteessa huolestuttaviin asioihin kuin olivat sinne tullessaan.

Fungerande relationer förutsätter förtroende

- ❖ Nätverk som mänskliga relationer
- ❖ Tar tid att utveckla, bygger på tillit
- ❖ Innovation bygger på förtroendefulla förhållanden (inte hot eller rädsla)
- ❖ Den mellanliggande nivån är den centrala byggstenen för en hållbar utveckling

Gustavsen Björn, Håkan Finne, Bo Oscarsson (2001) Creating connectedness: The role of social research in innovation policy

Kriittinen massa?

◎ Kriittinen massa

Kehittämisellä on paremmat mahdollisuudet onnistua ja saavutetuilla tuloksilla paremmat mahdollisuudet jäädä elämään jos hankkeiden sisällä on ”kriittistä massaa”

◎ Vertailua

Tämä parantaa mahdollisuudet saada inspiraatiota ja lisätä vertailujen avulla ymmärrystä omasta tilanteesta

◎ Uudenlaisia ratkaisuja

Vauhdittaa uudenlaisten ratkaisujen etsimistä

Opiskelijat resursseina

- Kunnissa kannattaisi nähdä **vierailevat opiskelijat** potentiaalisina lähiajan rekrytoitavina ja pohtia kunnan vetovoimaisuutta työnantajana.
- Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa käytännön opiskelujaksoaan suorittaneet sosiaalityön loppuvaiheen **opiskelijat kiinnostuivat alan vetovoimaisuudesta ja laativat keväällä 2010 alueen kuntien sosiaalityöntekijöille kyselyn** samalla kun keräsivät kirjallisuudesta löytyvää tietoa muidenkin alojen kannustin- ja palkitsemisjärjestelmistä. Taustaa selvitykselle tarjosi muutamaa vuotta aiemmin toteutettu sosiaalityön opiskelijan Vasson toimeksiannosta laatima pro gradu alueen sosiaalityöntekijöiden työliikkuvuudesta.

Asiakkaat resursseina

- “Sam-produktion (yhteistuottaminen) betyder att involvera medborgare i samarbetsrelationer med personal som är kapabla och trygga i att dela makten och respektera och ta emot brukarnas expertis.
- Personalen borde bli tränade i detta angrepp och i de fördelar det ger, de borde uppmuntras att identifiera nya möjligheter för samarbete med brukare.
- Tarjoaa uuden tavan ajatella valtaa, resursseja, osallisuutta, riskejä ja tuloksia - eri tasoilla
 - [Co-production: an emerging evidence base for adult social care transformation](#) (Scie Research briefing 31)
 - Co-production and Personalisation in Social Care (Hunter & Ritchie 2007)

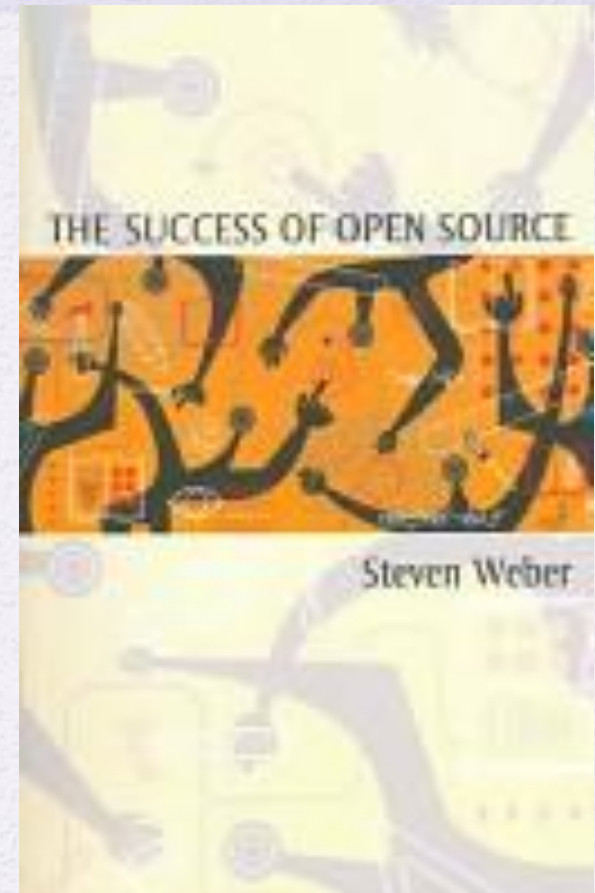
Käytännöt resursseina

- Oman työn ja työtavan näkyväksi tekeminen on edellytys sille että pystymme refleктоimaan siitä
- Tarvitsemme systemaattisia työkaluja voidaksemme kehittää työtämme - loogiset mallit, hyvät käytännöt, kriittiset kertomukset
- Vertailevaa keskustelua yli sektoreiden ja verkostojen - mahdollisuus tarkastella yhteisiä käsitteitä ja luoda uusia käsitteitä

Avoin ja kestävä innovaatio

Hajautetun innovaatioprosessin (kestävä innovointi), vertaistuotannon, organisointi perustuu Steven Weberin (2004) mukaan neljaan periaatteeseen:

- ❑ valtuutetaan ihmiset kokeilemaan; motiivit ja kannustaminen
- ❑ vaihdetaan viestejä osallistujien kesken (keskinäinen kommunikaatio); tämä tapahtuu pääasiassa tietoverkkojen välityksellä
- ❑ pilkotaan prosessi osiin (modulaarisuus), käsitellään osat erillisinä ja kootaan tulokset; tämä on keskeinen työnjaollinen periaate
- ❑ luodaan prosessin ylläpitoa varten hallintatapa; yleiset säännöt, kuinka osallistutaan, miten tehdään päätökset, kuinka hoidetaan ylläpito

*"I sincerely believe that a bit of fun helps thought and
tends to make it pragmatic"*

Charles S. Peirce (1931)
